

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske
i
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

**Pravilnik za opis i pristup građi
u knjižnicama, arhivima i muzejima**

25. rujna 2019.

Muzej Mimara, Zagreb, Rooseveltov trg 5

Dr. sc. Tinka Katić: Rad na Pravilniku za opis i pristup građi u
knjižnicama, arhivima i muzejima

Dr. sc. Mirna Willer, red. prof. u miru: Pravilnik za opis i pristup
građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: razvoj i opravdanost
ideje o zajedništvu

Dr. sc. Ana Vukadin: Pravilnik za opis i pristup građi u
knjižnicama, arhivima i muzejima: ciljevi, načela i struktura

Rad na Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima

Dr. sc. Tinka Katić, knjižničarska savjetnica

tkatic@nsk.hr

- Nacionalna i sveučilišna knjižnica

- Strateški plan rada: 2013.-2015.

- Program „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju“

- *Sporazum o suradnji na izradi nacionalnog pravilnika za katalogizaciju* (2013.) te četiri aneksa: *Aneks I.* (2014.), *Aneks II.* (2016.), *Aneks III.* (2017.) i *Aneks IV.* (2018.)

- Hrvatsko knjižničarsko društvo,
- Hrvatski državni arhiv,
- Muzejski dokumentacijski centar,
- Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,
- Odsjek za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru ,
- Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku

+

- Hrvatski prirodoslovni muzej i
- Muzej za umjetnost i obrt

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: cilj, referentni okvir, načela

Cilj

- izraditi nacionalni pravilnik za katalogizaciju u kojem će se propisati uvjeti za opis, identifikaciju i pristup jedinicama građe u knjižnicama, arhivima i muzejima

Referentni okvir

- konceptualni modeli
  - CIDOC Conceptual Reference Model (CIDOC CRM),
  - IFLA Library Reference Model (IFLA LRM) i
  - Records in Contexts (RiC),
- kataložna pravila, smjernice, standardi i pravilnici AKM zajednice
- tehnologija povezanih podataka i semantičkog weba kao platforma za izradu kataloga

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: zahtjevi

- utemeljenost na nacionalnoj kataložnoj tradiciji i usklađenost s novim međunarodnim kataložnim načelima, standardima i konceptualnim modelima sve tri zajednice – knjižnične, arhivske i muzejske;
- prilagođenost kataloga novim tehnologijama, posebice tehnologiji povezanih otvorenih podataka, pri čemu se ne smije izgubiti iz vida i mogućnost funkcioniranja u drugim tehnološkim okruženjima;
- usvojen zajednički skup pravila kojima će se koristiti knjižnična, arhivska i muzejska zajednica; takav skup pravila podrazumijeva da se predmet opisa jednoznačno identificira, bez obzira na to tko ga je, kada i gdje opisao, ali i da se pritom očuva specifični kontekst u kojemu ga sagledava određena zajednica ili ustanova, odnosno njezini korisnici;
- primjenjivost i u drugim zajednicama, kao što su nakladnička i knjižarska, zajednica informacijskih posrednika, zajednica koja upravlja autorskim pravima i sl.

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: organizacija

Upravni odbor: 12 sjednica

- osiguravanje financijskih sredstava za izradu pravilnika
- donošenja odluka o raspoređivanju sredstava,
- nadzor nad raspolaganjem financijskim sredstvima te
- nadzor nad radom Stručnog odbora

članovi: čelnici suradnih ustanova (9)

Stručni odbor: 26 sastanaka

- strateško planiranje i organizacija rada u skladu s prihvaćenim terminskim planom,
- imenovanje i koordinacija rada radnih grupa i urednika,
- utvrđivanje, odobravanje i usvajanje konačnog teksta pravila te
- podnošenje izvještaja o rezultatima rada Upravnom odboru, MK itd.

članovi: predstavnici suradnih ustanova, odnosno šire AKM zajednice (10+2)

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: [organizacija](#)

Upravni odbor

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

- **Dunja Seiter-Šverko, prof. (od 9.7.2013. do 6.7.2016.) (predsjednica)**
- **dr. sc. Tatijana Petrić, (od 1.9.2016. do 11.3.2019.) (predsjednica)**

Hrvatsko knjižničarsko društvo

- Marijana Mišetić, prof., Zagreb (od 9.7.2013. do 6.7.2016.)
- dr. sc. Dunja Holcer (od 6.7.2016. do 11.10.2018.)
- dr. sc. Dijana Machala (od 11.10.2018. do 11.3.2019.)

Hrvatski državni arhiv, Zagreb

- dr. sc. Vlatka Lemić, (od 9.7.2013. do 6.7.2016.)
- dr. sc. Mario Stipančević (od 6.7.2016. do 14.6.2017.)
- dr. sc. Dinko Čutura (od 14.6.2017. do 11.3.2019.)

Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

- Višnja Zgaga. (od 9.7.2013. do 14.6.2017.)
- Maja Kocijan (od 14.6.2017. do 11.3.2019.)

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: [organizacija](#)

Upravni odbor

Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti

- izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević, (od 9.7.2013. do 6.7.2016.)
- doc. dr. sc. Franjo Pehar (od 6.7.2016. do 11.3.2019.)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti

- prof. dr. sc. Vladimir Mateljan, (od 9.7.2013. do 19.2.2014.; od 6.7.2016. do 11.3.2019.)
- prof. dr. sc. Jadranka Lasić Lazić (od 19.2.2014. do 6.7.2016.)
- red. prof. dr. sc. Mihaela Banek Zorica (od 1.3.2019. do 11.3.2019.)

Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Odsjek za informacijske znanosti

- prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog, (od 9.7.2013. do 6.7.2016.)
- izv. prof. dr. sc. Gordana Dukić (od 6.7.2016. do 28.2.2018.)
- doc. dr. sc. Boris Badurina (od 28.2.2018. do 11.3.2019.)

Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb

- Miroslav Gašparović (od 19.2.2014. do 11.3.2019.)

Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb

- prof. dr. sc. Tatjana Vlahović (od 19.2.2014. do 11.3.2019.)

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: organizacija

Stručni odbor

- **prof. dr. sc. Mirna Willer, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru (predsjednica)**
- Jelena Balog Vojak, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
- izv. prof. dr. sc. Ana Barbarić, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Tanja Buzina, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
- Markita Franulić, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb (do 20. ožujka 2015.)
- Vesna Hodak, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb
- dr. sc. Jozo Ivanović, Hrvatski državni arhiv, Zagrebu
- dr. sc. Vesna Lovrić Plantić, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb (od 20. ožujka 2015.)
- prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog, Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Osijek
- Snježana Radovanlija Mileusnić, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb
- Dora Bošković, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb (pridruženi član)
- doc. dr. sc. Goran Zlodi, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (pridruženi član)
- doc. dr. sc. Marijana Tomić, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru (tajnica)

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: organizacija

Radne grupe (67 članova)

- Radna grupa za model i strategiju razvoja (voditeljica M. Willer),
- Radna grupa za kataložni opis Komisije za katalogizaciju HKD-a (voditeljica V. Hodak)
- Radna grupa za pristupnice Komisije za katalogizaciju HKD-a (voditeljica D. Polanski),
- Radna grupa za katalogizaciju NSK (voditeljica T. Buzina),
- Radna grupa za normativni nadzor NSK (voditeljica E. Ekinović Micak),
- Radna grupa muzejskih djelatnika (voditeljice S. Radovanlija Mileusnić i J. Balog Vojak),
- Radna grupa arhivskih djelatnika (voditelj J. Ivanović) i
- Radna grupa za edukaciju (voditeljica A. Barbarić)

(Popisi članova radnih grupa i njihova dokumentacija dostupni na: <http://npk.nsk.hr/>)

Savjetnici

- Gordon Dunsire, konzultant, Edinburgh, UK; predsjednik IFLA-ine Tehničke grupe za imenske prostore (povezani podaci) i predsjednik JSC/RDA (Resource description and access)
- prof. dr. sc. Anne J. Gilliland, Department of Information Studies, University of California, Los Angeles, SAD (arhivističke znanosti)
- prof. dr. sc. Maja Žumer, Univerza v Ljubljani, Slovenija, članica IFLA-ine skupine za pregled FRBR-a, te Uredničke skupine za objedinjavanje (IFLA LRM)
- dr. sc. Irena Petrijevčanin Vuksanović, savjetnica za informatizaciju, NSK
- izv. prof. dr. sc. Nives Tomašević, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru
- Ivona Despot, Naklada Ljevak, Zagreb (nakladnička zajednica)

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: **organizacija**

Urednica

dr. sc. Ana Vukadin

Nacionalna i sveučilišna knjižnica

Koordinatorica Programa

dr. sc. Tinka Katić,

Nacionalna i sveučilišna knjižnica

Trajanje programa:

srpanj 2013.- veljača 2019.

- Broj stručnjaka: 105
- Utrošeno sati: 20.098

Dokumentacija i pristup Pravilniku:

<http://npk.nsk.hr>

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: financiranje

Godina	Stvarni troškovi suradnih ustanova	Trošak radnih sati suradnih ustanova iskazan u kn	Sredstva Ministarstva kulture	Ukupno
2014.	52.996,00	170.470,00	50.000,00	273.466,00
2015.	35.924,00	752.800,00	100.000,00	888.724,00
2016.	69.635,00	541.400,00	-	611.035,00
2017.	26.781,00	263.500,00	50.000,00	340.281,00
2018.	11.148,00	281.700,00	70.000,00	362.848,00
Ukupno:	196.484,00	2.009.870,00	270.000,00	2.476.354,00

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: rezultati

2013.-2015.

- pripremne radnje
- dokumentacija (teorijski okvir, usporedne analize i mapiranja standarda svih triju zajednica, stručne podloge za izradu pravila)
- načela i struktura kako pravilnika tako i samih pravila
- web aplikacija za izradu i objavljivanje pravilnika kao online publikacije
- imenovanje urednice

2016.-2019.

- oblikovanje pravila za opis i pristup građi: od ukupno 13 poglavlja do kraja rujna 2019. dovršeno ih je 10 te 3 nacрта poglavlja
- radna verzija Pravilnika objavljena na mrežnim stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice, <http://nkp.nsk.hr/>
  - besplatan pristup, uz registraciju

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: *edukacija*

2014.-2017.

- 12 radionica
  - NSK/CSSU
  - HDA
  - MDC
  - AKM seminari

2018.-2019.

- Tečaj „Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: osposobljavanje za primjenu prema modelu *edukacija edukatora*”
  - pravila za opis (I. ciklus): 8 radionica; 189 polaznika
  - pravila za pristupnice (II. ciklus): 10 radionica

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: komunikacija i diseminacija rezultata

- izrada, osuvremenjivanje i održavanje mrežne stranica Programa, <http://npk.nsk.hr/>
    - poveznice
  - međunarodna tijela (npr. EURIG, IFLA ISBD Review Group, IFLA PUC, JSC RDA)
  - otvoreni sastanci Stručnog odbora za izradu NPK – AKM seminari
  - stručni skupovi
    - 27 izlaganja
  - objavljeni radovi: 12
- <http://www.mdc.hr/hr/muzeji/projekti/nacionalni-pravilnik-za-katalogizaciju>
- <http://www.arhiv.hr/hr-hr/Projekti-i-aktivnosti/Nacionalni-pravilnik-za-katalogizaciju>

O Programu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju”: komunikacija i diseminacija rezultata

- Tomić, Marijana. Katalogizacija starih rukopisa uporabom Pravilnika za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima na primjeru zbirke glagoljskih kodeksa arhiva zadarske nadbiskupije. // Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture 21(2018), 189-231.
- Vukadin, Ana. Pravilnik za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima: usklađivanje terminologije. // Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture 21(2018), 169-187.
- Vukadin, Ana. Pravilnik za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima: načela i struktura. // Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture 20(2017), 110-129.
- Vukadin, Ana. Novi pravilnik za katalogizaciju u kontekstu međunarodnih načela i standarda. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 59, 1-2(2016), 49-71, <http://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/16/11>

Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: 2019. -

• nakladnici:

- Nacionalna i sveučilišna knjižnica
- Hrvatski državni arhiv
- Muzejski dokumentacijski centar

→ *Ugovor o objavljivanju (sunakladništvu), razvoju i održavanju te osiguranju dostupnosti Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima, 11. ožujka 2019.*

→ portal www.kam.hr

Vlasnička prava i obveze

- Pravilnik: zajedničko vlasništvo
- Web aplikacija: NSK

Objavljivanje

- Online: beta inačica: 2019.
- Tiskano: 2020., tisak na zahtjev

Razvoj, održavanje i dostupnost

- Stalni odbor za razvoj i održavanje Pravilnika
- financiranje

Korištenje

- besplatno

Promocija i edukacija

Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: 2019. -

• Stalni odbor za razvoj i održavanje Pravilnika

- po dva člana – NSK, HDA, MDC
- po jedan član – HKD, HAD i HMD; i akademska zajednica (Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti; Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti; Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti)

→ *Poslovnik o radu Stalnog odbora za razvoj i održavanje Pravilnika: pravila rada i zadace*

Zadace Stalnog odbora

- izrada strateškog plana razvoja, održavanja i edukacije za primjenu Pravilnika,
- organizacija rada (terminski plan) na razvoju i održavanju Pravilnika,
- koordinacija rada radnih grupa i urednika,
- praćenje, analiza i primjena novih međunarodnih normi i inicijativa na području opisa i pristupa građi u knjižnicama, arhivima i muzejima.

Zadace urednika

- predlaganje razvoja Pravilnika prema pozitivnom razvoju teorije i prakse u području Pravilnika i tehnološke infrastrukture,
- uređivanje teksta Pravilnika i priprema za njegovo objavljivanje u skladu s odlukama Stalnog odbora,
- predlaganje održavanja, razvoja i dostupnosti web aplikacije za online izdanje Pravilnika

Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: plan rada: zadnji kvartal 2019.-2020.

• do kraja 2019.

- dovršetak zadnja 3 poglavlja
- redakcija pravila za opis
- edukacija: II. ciklus: pravila za pristupnice
- priprema za objavu beta verzije

• 2020.

- redakcije pravila za pristupnice
- dorada pravila prema primjedbama redaktora
- izrada dodataka
- edukacija: III. ciklus: implementacija Pravilnika u informacijskim sustavima pojedinih ustanova
- dorada web aplikacije
- objava elemenata Pravilnika u registru imenskog prostora za povezane otvorene podatke i primjenu Pravilnika u informacijskim sustavima pojedinih ustanova